

Határidő: jövő szeptember

Épül az autópálya

Fotó: Nagy Tibor

Marosvásárhely és Radnót között járva az E 60-as útról látható, hogy nyár óta Marosugra, Vidrátszeg és Nyárádtó környékén munkagépek dolgoznak. Huszonhat év után jó hír: épül az autópálya. Az út mentén plakátok hirdetik, hogy a Strabag épít, Marosugránál pedig a Geiger neve is felbukkan.

Mezey Sarolta

A Strabag a munka egytizedénél tart

Az Országos Útügyi Vállalat (CNADNR) közzétette, hogy a Brassó–Bors közötti autópálya Marosvásárhely–Marosugra közötti szakaszát két alszakaszra osztották, a Marosugra–Nyárádtó közötti 10,1 kilométeres alszakaszon a STRABAG KFT. & STRACO GRUP KFT. társulás dolgozik, a kivitelezést június elsején kezdték el, jelenleg a munkálatok 10,31 százalékánál tartanak. A tervek szerint

2017. június elsejére kell befejezniük az építést. Az országos útügyi hivatal szerződést bontott a Marosvásárhely–Marosugra közötti autópálya 4,5 kilométeres alszakaszára és egy 4,7 kilométeres bekötő út kivitelezésére vállalkozó Lemacons&Vega&Arcada társulással. Erre az alszakaszra újabb versenytárgyalást írnak ki.

(Folytatás a 4. oldalon)

Élenjáró diákok és pedagógusok

Megyénkben a legjobb eredményt elért három bolyais diáknak Horváth Gabriella aligazgató, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége megyei szervezetének elnöke adta át kedden délután a Mákvirág díjat az iskola könyvtárában.

2.

Hatolyka, ahol a nyavalyákat kúrálják

Háromszék a borvizek földje, itt minden településnek megvan a maga ásványvízforrása, amit a helyiek szomjuk oltására és nyavalyáik kúrálására használnak. Kövesd a Borvizek útját!

5.

Magukra találtak a sérült fiatalok

Fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte a múlt hét végén a marosvásárhelyi Ügyes Kezek Alapítvány, amely immár két évtizede áll a fogyatékkal élő fiatalok szolgálatában.

6.

Otthonos hangulatban – főzzünk jóízűt!

Olyanok ezek az októberi napok, hogy inkább berekesztenek, mintsem kicsalogatnak. Pedig javában rozsdázik az erdő, színes a táj, s az utolsó őszi varázslatot el kell csipni a lombhullató erdők közelében.

7.

ŐSZI SZŐNYEGVÁSÁR NAGY ÁRKEDVEZMÉNNYEL!

Október 19–23.
között

nagy választékban,
minden színben

futó-

és perzsaszőnyegek

– a gyulafehérvári gyár
és a Basarabia Grup
termékei – a Bartók
Béla utca 1–3. szám
alatti

SAMIRA üzletben.

Minden órában tombola
és ajándék minden vásárlónak!

Tel.: 0265/269-295, 0740-187-603.

Robbanás egy besztercei tömbházlakásban Kilenc sérült

Robbanás történt a keddről szerdára virradó éjszaka egy besztercei tömbházlakásban.

A lakrészben tartózkodó 24 éves fiatalember súlyos, a szomszédos lakások további nyolc lakója könnyebb sérüléseket szenvedett – nyilatkozta a Beszterce-Naszód Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőség sajtószóvivője. A 24 éves férfi testének 70%-án szenvedett égési sérüléseket, öt súlyos állapotban szállították az egyik fővárosi kórházba. A nyolc könnyebben sérült személy közül hárman szorulnak kórházi kezelésre.

A detonáció egy 70 lakrészes tömbházban következett be, öt lakásban jelentős károk keletkeztek. Az első feltételezések szerint a robbanást gázzsivárgás okozta. (Agerpres)

Aktuális

Illuzionisták

Mózes Edith

Újra kampánylázban ég az ország. Idén másodjára. És a bevett szokásnak megfelelően, a parlamenti bársonyszékekben érdekeltiek most sem fukarkodnak az ígéretekkel. Elvégre nem kerül semmibe, lévén szó politikusokról. Mert az egyszerű, őszinte, a politikusok által előszeretettel csak az utca embereként emlegetett választópolgár sohasem lenne képes ilyen bűvészműtatványra. De mivel többségükben rutinos politikusokról van szó, nem zöldfülű kezdőkről, lavinaként borítanak el az ígéretek, amelyekről mindenki tudja, hogy a választások után is azok maradnak. Az is tudja, aki mondja, az is, aki hallgatja. Negyedszázad alatt hozzászoktunk: a szavazatot kérő politikusok a be nem tartott ígéretek dacára négyévenként arcátlanul újra szemrebbenés nélkül ígérnek ugyanazt, és elvárják, hogy az egyébként lenézett egyszerű emberek parlamenti bársonyszékhez juttassák őket.

És ez így megy választásról választásra, kampányról kampányra.

A „legszimpatikusabbak” akkor, amikor arról beszélnek, hogy az általuk képviselt politikai alakulat tiszta, őszinte és feddhetetlen. Ezúttal a legnagyobb politikai párt vezérét idézem, aki a minap azt mondta, inkább elveszítik

(Folytatás a 3. oldalon)

Épül az autópálya

(Folytatás az 1. oldalról)
Marosugra–Radnót között a Geiger fog építeni

A pálya Marosugra–Aranyosgyéres közötti szakaszát három részre osztották, az első 3,6 kilométeres rész kivitelezését a Geiger Transilvania Kft. & Wilhelm Geiger GmbH&Co.KG társulás nyerte meg. Az építés tervével is a céget bízták meg.

Tegnap Marosugrán, a Geiger új munkatelepén jártunk, ahol arra voltunk kíváncsiak, hogy áll a munka a szóban forgó szakaszon. Itt *Bársan Ștefan* útépítő mérnök, a projekt helyettes koordinátora fogadott. Tőle kérdeztük, hogy mennyire haladtak a munkálatokkal?

– A Geiger cég Marosugra és Radnót között fogja megépíteni az autópályát. A következő 17,9 kilométeres szakaszt az Astaldi – Max Boegl Romania Kft. – Astalrom Rt. – Consitrans Kft. társulás építi meg, egészen Maroskecégig, Kecétől Lónyáig 15,6 kilométeren a Straco Grup Kft. & Specialist Consulting Kft. & Total Road Kft. társulás lesz a kivitelező. Tehát a három alszakasz megépítését más-más társulás nyerte el. A versenytárgyalások 2014 szeptemberében voltak, a szerződéseket 2015 februárjában írtuk alá. Valamennyi alszakaszon különböző problémák adódtak a kisajátításokkal. Az erre vonatkozó kormányhatározatokat

későn, áprilisban hozták meg. Amint az útügyi hivatal honlapján is olvasható, cégünk még nem kezdte el az építkezést, jelenleg a tervezési szakaszt zártuk le. Addig nem kezdhetjük el az építést, amíg a környezetvédelmi és az építkezési engedélyt ki nem bocsátják. Ezekkel késésben vannak. A környezetvédelmi engedélyre várunk, de mivel ez nincs határidőhöz kötve, nem tudjuk, mikor számíthatunk rá. Egy másik probléma, hogy a Transgaz gázvezetéke és az autópálya nyomvonal között hét méterrel kisebb a távolság, mint az előírt 50 méter. Erre a helyzetre is megoldást kell találni – mondta *Bársan*.

A pálya befejezése jövő szeptemberre várható

Az autópálya Marosugra–Aranyosgyéres közötti szakaszát 2017 szeptemberére kell befejezni, az országos útügyi vállalat honlapján közölt határidő értelmében.

– *Olvasóink arra kíváncsiak, mikor közlekedhetnek végre autópályán Marosvásárhely és Kolozsvár között. S onnan tovább: Nagyváradra, Budapestre, Bécsbe.*

– Valóban, ezt várják az emberek, de a kérdésre elég nehéz válaszolni. Mindenki az útépítőkre mutogat, őket hibáztatják. De az építők nagyon nehéz helyzetben vannak, mert itt mindent a nulláról kell kezdeni, sok helyen el kell költöztetni a szolgáltatók hálózatait,

például a villanyoszlopokat. Az építőknek olyan terepet kellene átvenni, amin nincs semmi terhelés, ahogy ez a nyugat-európai országokban történik. Nálunk nagyon nehézkesek a procedurák. Mivel a kisajátítások és a szolgáltatói hálózatok elköltöztetése is sok pénzbe kerül, az autópálya-építés költségei nagyon megnövekednek. Gyakran előfordul, hogy a szolgáltatói hálózatok elköltöztetése az útépítés költségének 25 százalékát teszi ki. Ezért olyan drága nálunk a pálya-építés.

– *Mi a helyzet a kisajátításokkal?*

– Erre nem tudok választ adni, nem tudom, hogy milyen mértékben történtek meg. Létezik egy áprilisi kormányhatározat, és a kisajátítási határozatot már májusban meghozták. Azonosították a parcellákat, a tulajdonosokkal közölték, hogy kisajátítás történik. A tulajdonosoknak telekkönyvi kivonattal be kell bizonyítaniuk, hogy valóban ők a területek tulajdonosai. Ezt követően kifizetik nekik a törvény által megszabott árat – fogalmazott a projekt helyettes vezetője.

A helyszínen járva láthattuk a munkagépeket, felszereléseket, teljes logisztikát és meggyőződhetünk, hogy a cég startra készen várja, hogy mielőbb elkezdhesse a munkát.

Figyelmeztető sztrájk volt az egészségügyben

Fotó: Popșor Ioan Gavril

Tegnap reggel a 8 órától 10-ig tartó munkaszünettel országsszerte tíz megyében folytatódott az egészségügyi dolgozók tiltakozássorozata. A Marosvásárhelyi Sürgősségi Klinikai Kórházban, valamint a Szív-érbetegségek és Transzplantációs Intézetben az említett időszakban a sürgősségi esetek ellátására korlátozódott a munka – tájékoztatott Popșor Ioan Gavril, a Sanitas szakszervezet marosvásárhelyi szervezetének vezetője.

Elmondta, hogy október 12-én a helyi Sanitas képviselői is részt vettek a fővárosban a parlament előtt tartott sztrájkországon, és a képviselőház egészségügyi szakbizottságának képviselőivel ismertették kéréseiket. Mivel nem történt semmilyen lépés ezek teljesítésére, a tegnapi munkabeszüntetéssel folytatták a tiltakozást. Azért az említett két intézményben, mivel azok nem rendelkeznek kollektív munkaszerződéssel – tette hozzá.

Az érdekvédelmi szakszervezet azt kéri, hogy az augusztusban életbe lépett sürgősségi kormány-

rendeletet, amely az egészségügyi dolgozók bérezésére vonatkozik, terjesszék ki az egész ágazatra, a kórházakban dolgozó kiegészítő és irodai személyzetre is. Ezenkívül azt akarják elérni, hogy egyenlítsék ki a közép-kaderek fizetése közötti különbséget, és találják meg a lehetőséget annak, hogy az egészségügyi középiskolát végzett asszisztensek vegyenek részt olyan képzésen, ami lehetővé teszi, hogy oklevelük az egyetemét végzett asszisztensek diplomájával egyenértékű legyen, és ennek megfelelően alakuljon a bérezésük is, ami 90.000 dolgozót érint. Kéri továbbá, hogy rendezzék a személyzethiányt, amit az is bizonyít, hogy a napokban 69 egészségügyi asszisztens állást hirdettek meg a Marosvásárhelyi Sürgősségi Kórházban.

Országos szinten a kérések között szerepel, hogy találjanak megoldást arra, hogy az orvosok érdekeltek legyenek a hiányzó szakemberhelyzet munkájának pótlásában.

Ha tiltakozásaik nem vezetnek eredményre, következő lépésként az általános munkabeszüntetéshez folyamodnak. (bodolai)

Románia feltételhez köti a megállapodás támogatását

Románia mindaddig fenntartásokkal él az Európai Unió és Kanada közötti szabadkereskedelmi egyezményrel kapcsolatban (CETA), amíg Kanada fel nem oldja a román állampolgárokkal szemben alkalmazott vízumkényszert – közölte szerdán Liviu Iolu kormányzóvivő.

A szóvivő felidézte: Románia jelentős erőfeszítéseket tett a vízumkényszer feloldása érdekében, az elmúlt hónapokban kétszer is tárgyalta erről a román és a kanadai

kormányfő, s ezeken a tárgyalásokon rögzítették a vízumkényszer feloldásának egyes lépéseit.

„Románia ebben a pillanatban úgy látja, hogy a vízumkényszer feloldásához már csak politikai döntés szükséges (Kanada részéről). Valamennyi szükséges technikai lépést megtörtént (Románia részéről), és amíg ebben a kérdésben nem tudunk megegyezni, addig Románia nem tekinthet el azoktól a fenntartásoktól, amelyeket a CETA-egyezménnyel kapcsolatban megfogalmazott”. (MTI)

Fotó: Nagy Tibor

Requiescat

Jelenség volt. Eleganciája – mely egyszerűségében is tündöklő volt – közmondásossá vált Vásárhelyen. Napbarnított arc, könnyű napszemüveg, fehér ing – de nyakendő nélkül, kihajtva – szilvakék blézer, fehér, kifogástalan élű porcelánnadrág, fekete sportos vagy elegáns cipő. Nyakában aranylánc. Jaj, és hogy feledkezhettem meg fehér selyemsáljáról?! Szerény mosoly. Úriember volt a rengeteg bumfordi, búskomor, bugris, bamba, balek között.

Ráismsz? Sportember volt. Nemcsak afféle Ritz-fürdő-népszerűségű. Ja, te nem tudod, hol volt a Ritz-fürdő, majd egyszer elmagyarázom. Legyen elég annyi, hogy a Maroson afféle családi vásárhelyi közparadicsom, oázis a sivatagi hétközna-

pokban. Saját közönséggel és legendáriummal. Valószínűleg ott tanult meg úszni, de kimerészkedett, mit merészkedett, fejest ugrott a világ híres vizeibe: fürdött a Tiberisben és az óceánban, az Atlantióban, megmerült Ausztráliában és a Földközi-tengerben. Fürdött a népszerűségben.

Ismert volt: láthattad a főtéren, ott állt a helyi sportlegendák és szurkolókirályok között, a Kossuth utcában és a Malom utcában. Sportkocsin vagy motorbiciklin fordult ki a Korzó közből, és kihajolt a Kultúrpalota egyik páholyából. Imádták a jó színházat. Beült egy kávéházba – még voltak, bár hivatalosan cukrászdáknak kellett nevezni –, a lányok, kisasszonyok tudták, hogy kávét és diszkrét rövidített rendelt, fizetett, borra-

lót adott – mindennek ismerte a mértékét. A sikernek is.

Ráismsz? Mondják, a melbourne-i olimpia után a nagy vízparádék, világversenyek idején nem láttad másutt, csakis az uszodák környékén. Is-

Csütörtöki kimenő
 – Sebestyén Mihály rovata –

mete a világ nagy vízilabdázóit. Hisz maga is egy volt közülük. És a munkaszolgálatos század parancsnokát, csendőröket és elkinzott embereket. A 22-es évjárat tagja volt. Akárcsak nagybátyáim, akikkel együtt járt a kereskedelmibe. Élve került haza a pokolból. Megszökött az orosz fogságból. Átúszta a Marost. Erről nem beszélt. Inkább róla keringtek legendák. Hogy egyszer Rómában, arra jár-

tában, miközben átköltözni készült az Óvilágból Manhattanbe vagy Brooklynba – még bizonytalan volt, hol is telepedik le – egy fuldokló lánykát kimentett a legendás folyóból. Kiténtették, újságok írtak róla, de ő sietett. Kárpitosműhelyt nyitott az Újvilágban. Prosperált – hiány volt jó és lelkiismeretes szakemberekből. Azokból mindig tartós hiány mutatkozik Ázsiában és Fokföldön is. Mégis hazajött. Nyugdíjjogosult. Azok az évek a kényelmes és független élet alapjait vetették meg. Világéletében szabad ember volt.

Ráismsz? Apja, nagybátyja is kárpitos volt. Mesteremberek, kétkézi dolgozók. A Malom utca 25. sz. alatt lakott a család, üzletük a Korzó közben volt. Legalábbis az 1924-ben kiadott városi almanach szerint. A Fodor testvérek. Látod, elárultam a nevét. Pedig

a végére tartogattam meglepetésnek. A nyár elején láttam utoljára az Iskola utcai közösség székelyén. Valamit intézett, vagy csak bejött beszélgetni. Kortársai megszöttek mellőle. Kiköltöztek a Széll Kálmán utcai temetőbe vagy az Olajfák hegyére. A Hudson partjára. Még kiténtetett mosolyával. Szinte az utolsó élő volt azok közül, akik 1942-1944 között megjárták a poklot. Túlélte. Felemelt fejjel. Hazajött, mindig hazajött szülővárosába. Ez volt az a hely, ahol élni lehetett. Midőn mások pakoltak, mentek, a kerítésen túlra ácsingóztak.

Csöndesen ment el szombaton. Tíz férfi állta körül a sírt, ahogyan szokás.

Kilencvenéves volt. Fodor Berci, csak így, ahogyan egész életében szólították.

Elszólított Ő, a Kimondhatatlan Nevű az igazak közé.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Bizalomra épülő partnerségre kell alapozni a szociális rendszert

Jó gyakorlatok a gyermekvédelem és a szociális szolgáltatások területén az EU-ban címmel tartottak kedden konferenciát Brüsszelben, az Európai Parlamentben, az esemény házigazdája Winkler Gyula, az RMDSZ európai parlamenti képviselője volt.

A szociális rendszer működtetése tagállami kompetencia, azonban érdemes lenne az európai jó gyakorlatokat ellesni, mert talán a segítségükkel meg lehetne oldani azokat a hazai gondokat, amelyekkel a civil szféra képviselői küszködnek, különösen 2012 után – hangsúlyozta köszöntőbeszédében Kelemen Hunor szövetségi elnök, kiemelve, hogy a romániai szociális ellátás terén két nagy problémát lát, amely meghatározza az egész rendszert.

„Az első ilyen nagy probléma az állam és a civil szféra rendezetlen viszonya. Az állam nem bíz a saját polgáraiban és civil szervezeteiben. Az állam a saját polgáraitól is azt gondolja, csak idő kérdése, hogy bizonyítsa, hogy törvényt sértettek, a civil szervezetekről pedig

egyenesen azt gondolja, hogy valami hátsó szándékkal tevékenykednek. Az állam nagyon nehezen akarja kiengedni a kezéből azokat a szociális feladatokat, amelyeket nem képes hatékonyan ellátni, amikor viszont átadja, akkor folyamatosan gyanakvással tekint a civil társadalomra, egyházakra, egyesületekre, alapítványokra, nem rendel a feladatokhoz forrásokat és különösen az eljárásokkal, embertelen bürokráciával ellehetetleníti a civilek munkáját. Bőjte Csabának van egy jó mondása erre: nem tudod megvárni, hogy az állam eldöntse, adhat-e vacsorát annak a gyereknek, aki ott áll a kapudban, mert a gyerek éhen hal, mire ez a döntés megszületik. Gyakorlatilag az állam és civil szféra viszonyának nincs hagyománya Romániában, ugyanakkor kiderült, hogy 25 év sem volt elegendő, hogy ez a viszony rendeződjön, hogy partnert lásson az állam a civil szférában, egyházakban” – emelte ki Kelemen Hunor. A másik nagy probléma a törvénykezés, de ez is mentalitás kérdése, az értékek hiányából fakad, tette hozzá.

Maria Estebanez, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) szakértője fontosnak tartja, hogy a civil szféra és a magánszektor mint szolgáltató nagyobb mértékben legyen jelen a gyermekvédelmi rendszerben. Szerinte az államnak bátorítania kellene, hogy a civil szervezetek alternatívát nyújtsanak az állami gyermekvédelmi rendszernek, többek között az árva vagy nehéz helyzetben élő gyerekekre, olyan kiskorúakra gondolva, akiknek szülei külföldön vállalnak munkát. Maria Estebanez rámutatott, hogy sajnos legtöbbször a nemzeti gyermekjogvédelmi politikák mellé nem rendelnek konkrét cselekvési terveket és nem határozzák meg a helyi vagy regionális forrásokat. Elmondta, hogy hamarosan magyar és román nyelven is megjelenik az ügynökség által összeállított Európai gyermekjogvédelmi kézikönyv.

Bőjte atya a szeretet erejéről beszélt, hogy mennyire fontos a családias, szeretetteljes környezet, magával vitt néhány olyan kollégát is, akik gyerekként kerültek a Dévai Szent Ferenc Alapítvány gondozásába. A Dévai Szent Ferenc Alapítványnál három típusú gyer-

mekevédelmi munkát végeznek, az első a kiskorúak támogatása otthoni környezetben, veszélyeztetett családok felkeresése, a második a napközi otthonok működtetése, délutáni foglalkozások szervezése, ha ez mind nem elegendő, akkor kiveszik a gyereket a családból, elhelyezik, és véleménye szerint csak ezen a harmadik szinten kellene a román államnak megjelennie – vélte Bőjte atya. Mennyire van joga a hatóságoknak belemenni a jó szándékú kezdeményezésekbe? – tette fel a kérdést, majd több konkrét példát is felhozva kiemelte, hogy az általuk működtetett több mint negyven napközi otthon családi jellegű megoldást jelent bajban levő gyerekeknek. Legyen rugalmas a román állam, kérte Bőjte atya, „a gyerek, ha bajban van, mi elhozzuk, leadjuk az adatait a gyermekjogvédelemnek, és akkor elindul a papír vándorútra, és végül megszületik a döntés, de ne veszítsünk éveket, például, ha szeptemberben nem fogadjuk be a gyereket, később már hiába, azt mondják, elvész a tanév. Nemcsak árvák lehetnek árvák! Ki kellene mondani, hogy ha egy gyerek testi, lelki, szellemi fizikai integráció veszélyben van, akkor az a gyerek árva, ebben az esetben egy civil vagy állami szervezetnek segítenie kell rajta. Minden gyereknek joga van, hogy a kortársaival hasonló körülmények között nőjön fel”. A Dévai Szent Ferenc Alapítvány arra is vár megoldást, hogy törvényes módja legyen, hogy ösztöndíjat adhasson a nehéz körülmények között élő gyerekeknek, akik nem árvák, de gondoskodásra szorulnak.

Gyermekvédelmi szempontból a román állami filozófia, hogy a gye-

rek saját családjában nőjön fel vagy befogadó családnál legyen elhelyezve, minél kevesebb gyerekotthonon működjön. Ezért a gyermekvédelemmel foglalkozó civil szervezeteknek több esetben szándékosan megnehezítik a dolgát, túlzott bürokráciával halmozják el őket. Ehhez jön hozzá az elavult jogi keret, amely rugalmatlan módon kezeli az árva és nehéz szociális helyzetben levő gyermekek jogi státusát – fogalmazta meg Molnár Zsolt Temes megyei parlamenti képviselő a romániai állapotokat meghatározó jelenségeket. A képviselő arról tájékoztatót, hogy az RMDSZ útjára indított egy olyan törvénykezdeményezést, amely feloldaná a gyerekmehelyeken található gyermekek jogi státusából adódó problémákat és egy új intézménytípust vezetne be, a szociális bennlakást, ahol a nehéz szociális helyzetben levő, de nem árva gyermekeknek lehetne esélyt biztosítani a továbbtanulásra. „Az RMDSZ ugyanakkor több héa- és adócsökkentést javasolt a nagycsaládok számára abból a célból, hogy csökkentsük a szociális kirekesztés veszélyének fő okát jelentő szegénységet” – zárta mondanivalóját Molnár Zsolt.

A konferencián kilenc, a gyermekvédelem és más szociális területen tevékenykedő erdélyi szervezet képviselői vettek részt. Jelen voltak a Dévai Szent Ferenc Alapítvány, a Gyulafehérvári Caritas, a Kolozsvári Diakónia Keresztény Alapítvány, a Nagyváradai Caritas, a Catolica Alapítvány, a Szatmári Egyházmegyei Caritas, a Lämpás Alapítvány, a Gondviselés Segélyszervezet és a Romániai Falugondnokságok Országos Szövetségének munkatársai.

Hatolyka, ahol a nyavalyákat kúrálják

Hallottak-e Hatolykáról? Nem? Én sem mindaddig, amíg a Háromszéki Turisztikai Napokon oda nem sodort az utunk, pontosabban, amíg a Kovászna megyei gyógyfürdőkinálats népszerűsítő, a megyei tanács és a Kovászna Megye Turizmusáért Egyesület képviselői oda nem kalauzoltak. Mi is van Hatolykán? Jótékony hatású népi feredő, amit régen is használtak a székelyek, ami ma nemcsak gyógyít, hanem nyugati színvonalú élményt nyújt, s amiről érdemes tudni.

Mezey Sarolta

Gübbentsd magad frissítő borvizben!

Háromszék a borvizek földje, itt minden településnek megvan a maga ásványvízforrása, amit a helyiek szomjuk oltására és nyavalyáik kúrálására használnak.

Kövesd a Borvizek útját! – szól az Aquasic Egyesület felhívása. – Gübbögtesd magad frissítő borvizekben, pezsdülj fel a jótékony mofettákban vagy méregteleníts a szaunákban! Ha egyedi élményre vágysz, látogass el a természet ölében megbújó népi feredőkhöz! Azaz Bölönbe, Málnásfürdőre, Oltszemre, Előpatakra és Hatolykára.

Ez utóbbi feredőnél Demeter István fogadott, és ismertette a fürdőt, ahová a régi időkben is jártak az emberek, azonban a régi feredő épülete már a hetvenes években megromlott. Felújítására 2008-ban pályáztak a román kormánynál, s e pályázati finanszírozás révén készítették el az impozáns és jó illéssel kivitelezett feredőépületet. 2013-tól az Aquasic Egyesület keretében működtetik a fürdőt, aminek a legfontosabb pontja a mofetta, a magas szén-dioxid-tartalmú, gyógyhatású természetes gázömlés.

A betegek a furdést a mofettával kombinálják. A hatolykai fürdőben jelenleg tíz kádban lehet fürdeni. Az ásványvizet nem szabad melegíteni, hiszen akkor minden jótékony hatását elveszti. Először forró vízzel töltik meg a kádakat, majd hideg ásványvízzel visszahűtik 30 fok körüli hőmérsékletre. Az ilyen összetételű vízben fürdő bőrén megjelennek a szén-dioxid-buborékok, ami a mofettával hasonló hatást fejt ki. Tulajdonképpen nedves mofettaként működik. Persze, az ásványvízből más ásványi anyagok is felszívódnak a bőrön keresztül, amelyeknek szintén jótékony hatásuk van.

A kezeléseket a környékbeliek veszik igénybe, messzebből nem nagyon érkeznek. Valószínűleg a távolság – és tegyük hozzá, a szomszédos megyékben élők tájékozatlansága is – oka ennek. Ide bárki

jöhet, ki lehet próbálni. Sajnos, eddig nem sikerült helyben orvosi szolgáltatást biztosítani, mert nem találnak balneológus orvost, aki hajlandó lenne Hatolykán részmunkaidőben rendelni. A megyében nincsenek balneológus szakorvosok, akik pedig Kovásznán dolgoznak, annyira zsúfolt a programjuk, hogy az itteni rendelést nem tudják vállalni.

A környékbeli emberek orvosi javallat nélkül is tudják, hogy milyen hatása van a fürdőnek. Van egy megszokott módszer, tíz fürdőt vesznek főleg szív- és érrendszeri betegségekre. Persze, friss érrendszeri katasztrófa, infarktust után nem lehet ezeket a fürdőket igénybe venni, amit szintén tudnak az emberek. A fürdők tüneti kezelésre nagyon jók, de súlyos betegségekből nem gyógyítják ki a betegeket. Jó, ha a családorvos véleményét is kikérik. Fürdő előtt ki kell tölteni egy ívet, a beteg ezzel vállalja, hogy saját felelősségére használja a fürdőt. Egy ülőfürdő fél óra, egymást követő tíz napon át javallott.

A környékbeliek – főként idős emberek – inkább olyankor mennek

kezelésre, amikor lejártak a mezőgazdasági munkák, például most ősszel, pityókaszedés után. Egy fürdő 10 lej, pezsgőfürdővel 12 lej, s ezzel a jeggyel látogathatják a mofettát is.

Pezsdülj fel a mofettában!

A mofettáról tudni kell, hogy a földből feltörő ásványvízzel tömény szén-dioxid gáz kerül a levegőbe. A kiépített zárt térben van egy szeparációs felület, alatta 99 százalékos szén-dioxid, fölötté a levegő, amiben szintén van szén-dioxid. A 40 százaléknál nagyobb szén-dioxid-tartalmú gázkeverék belélegzése azon-

Fotó: Vajda György

nali halált okoz. Ezért a szeparációs felület alá ereszkedni tilos. A hatolykai mofettában két vagy más gázok nincsenek, itt nem érződik a kén kótlótojásszaga. Viszont minden mofettagázban van egy kis mennyiségű radon, radioaktív gáz, ami olyan kis mennyiségben van jelen, hogy nem káros, sőt, jó hatással van az emberekre. A mofetta szobahőmérsékletű, azonban a szén-dioxid hőhatást okoz. Miután az ember kijön a mofettából, a láb nem lesz melegebb, viszont a hőérzete megváltozik. A szén-dioxid diffundál az erekben, kapilláris tárgulást, ennek következtében vérnyomás-csökkenést okoz. Ezért is használják magas vérnyomás kezelésére a mofettát. Ezenkívül nagyon jó az ízületi gyulladások, sőt, egyéb vérellátással kapcsolatos problémák kezelésére is. A mofettában 15 percnél többet nem lehet benn tartózkodni, az időtartamot 5 percről fokozatosan kell emelni.

A hatolykai fürdő felkészült arra, hogy a távolabbról érkezőknek szállást biztosítson, az elegáns szobák készen állnak, de az engedélyeztetési folyamat még nem zárult le. Ahogy megkapják az engedélyt, szállóvendégeket is fogadhatnak.

Húszéves az Ügyes Kezek Alapítvány Magukra találtak a sérült fiatalok

Fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte a múlt hét végén a marosvásárhelyi Ügyes Kezek Alapítvány, amely immár két évtizede áll a fogyatékkal élő fiatalok szolgálatában. Bár rögzös, akadályokkal teli út vezetett ideig, a lelkes csapat helytállt, és a mai napig azon munkálkodik, hogy önállóságra ösztönözzék a fogyatékkal élőket, és elejét vegyék állapotuk romlásának. A nappali központjukban ötven fiatal felnőtt vesz részt a fejlesztő foglalkozásokon, különféle programokba kapcsolódnak be, nem szigetelődnek el a világtól, hanem aktív, teljes életet élnek.

Menyhárt Borbála

„Az alapítvány számunkra áldás. Ez az a hely, ahol nem néznek le, nem sajnálnak, hanem elfogadnak, és szeretetük igazi mély megértésből fakad. A közösségben a lányom jól érzi magát, megtalálta a helyét, és úgy látom, boldog. Erre a kicsi családra nagy szükségünk van, hogy el tudjuk fogadni a múltat, megérthessük a jelent és bízni merjünk a jövőben” – fogalmazta meg rendkívül találóan egy fogyatékkal élő lány édesanyja mindazt, amit nyújtott az Ügyes Kezek az elmúlt két évtized alatt a sérült fiataloknak és családjaiknak. Hiszen húsz évvel ezelőtt a szülők álmodni sem mertek azokról a lehetőségekről, amelyeket példaértékű összefogással és kitartással sikerült megteremteni mára felnőtté vált gyermekeik számára.

Az elmúlt húsz évet, a kezdeteket *Simó Ágnes*, az alapítvány egyik alapító tagja, egy fogyatékkal élő lány édesanyja elevenítette fel.

– 1993-ban ismerkedtem meg néhány olyan szülővel, akiknek szintén sérült gyermekeik voltak, valamint Pethő Mária doktornővel. Ekkor derült ki az is, hogy a Kárpátok sétányon a bölcsődében délutánonként foglalkoznak fogyatékkal élő fiatalokkal. Elmentünk oda is, és ott hallottam először a Hit és Fényről, ami egy nemzetközi mozgalom, értelmi sérültek és családjaik lelki közössége. Havonta egyszer volt találkozásuk. Itt alakult ki az a mag, akik majd elindítottuk az alapítványt, mert mi szülők rájöttünk, hogy ezeknek a gyerekeknek mennyire jó egy közösséghez tartozni. Dr. Pethő Mária, aki később az alapítvány elnöke lett, kapcsolatba került Kathy Teddel, az angol Joy Alapítvány képviselőjével, akik kezdtek támogatni minket ceruzával, papírral, ami kellett a délutáni foglalkozásokhoz.

Egy kis csoport fiatal nekifogott dolgozni egy kis műhelyben, képeslapokat készítettek, például úgy, hogy az ujjukat belemártották a festékbe, és rányomták a lapra. Innen jött az ötlet, hogy legyen az alapítvány neve Ügyes Kezek. Az elején a kis csoport a Kárpátok sétányon, a bölcsődében működött, de azt a helyszínt el kellett hagyni. Akkor jött a nagy segítség a Máltai Szeretetszolgálat részéről,

megengedték, hogy délelőtt az ő székházukban tevékenykedjen a kis csoport.

Ebbe a csoportba szellemileg sérült, de mozgásképes fiatalok jártak, viszont kiderült, hogy vannak mozgássérült fiatalok is, és rászükszről is igény lenne valamiféle tevékenységre, ezért '98-ban a Talentum Alapítvány székhelyén elindult egy másik csoport. A két csoport tehát két külön helyszínen működött, így egyre hangsúlyosabbá vált, hogy szükség van egy saját székhelyre. Az angol és francia támogatóink segítségével 2000-ben megvettük az Ojtúz utcában egy házat, amit fel kellett újítani, átalakítani, akadálymentessé tenni. Ez elég hosszadalmas volt, két évig tartott. Voltak pillanatok amikor anyagilag holtpontra voltunk, de valahogy a Jóisten mindig adott olyan támogatókat, akik kisegítettek a bajból. 2002-ben végre „összeköltözött” a két csoport, akkor már 25 fiatalunk volt. Később a holland támogatóknak köszönhetően kibővítettük az épületet – foglalta össze nagyvonalakban az elmúlt évek történéseit az édesanya.

A „sorstársak” nagy családja

A fogyatékkal élő gyereket nevelő családok számára óriási támaszt jelentett az alapítvány keretében kialakult közösség, hiszen itt mindenki ugyanazzal a gondokkal küszködött, itt nem kellett szembenézniük a megvető pillantásokkal, amikor gyerekeik éppen nem úgy viselkedtek, amint azt elvárnák tőle. – '89 előtt nagyon sok család szegyejlte, hogy sérült van a családban, a fiatalok elszigetelődtek, a négy fal között telt az életük. Sok család tapasztalta meg, hogy idővel elmaradt a baráti kör, mert az anya a gyereke nélkül nem ment, és így már nem is hívták, mert a gyerek hangos volt, nem illeszkedett

be. Az alapítvány csodás lehetőség volt kitörni a magányból, társakra találni, a sérült fiataloknak és szüleiknek egyaránt. 15 éve szülőklubunk van, itt már csak az sokat jelent, hogy el tudom mondani azt, ami fáj, és nem fog senki kinevetni, mert ők is ugyanabban a helyzetben vannak. Én itt jöttem rá, hogy nekem nagyon jó dolgom van, mert az én lányom jár, rá lehet bízni kisebb feladatokat. A legtöbb szülőnek sokkal nehezebb. Ha nem is javul az állapotuk, a szinten tartás nagyon fontos. Csodálatos volt az évek során

megtapasztalni, hogy a fiatalok megnyíltak, megtanultak bizonyos szabályokat, fegyelmet. A legnagyobb érdeme a tevékenységünknek, hogy ezek a fiatalok magukra találtak – mutatott rá Simó Ágnes.

Úszni, lovagolni járnak

Magdó Orsolya, az alapítvány igazgatója hasonlóképpen vélekedik. Mint mondta, felnőtt fogyatékkal élőkről lévén szó, a hangsúlyt az önállóságra való nevelésre fektetik.

– Ötven sérült jár hozzánk. Az a cél, hogy legalább abban a szűk körben, ahol megfordulnak, állják meg a helyüket. Például tudjanak szóba állni az újságáruval vagy a postással, vagy tanulják meg, hogyan kell viselkedni, ha kimegyünk az utcára vagy elme gyünk színházba. A szülők visszajelzései arra utalnak, hogy a foglalkozások hatására tapasztalnak viselkedésváltozásokat gyerekeiknél. Például van, aki eddig nem mert köszönni, de most megteszi. Ugyanakkor a szülőknél óriási segítség, hogy legalább délelőtt, amíg a fiatalok a nappali központban vannak, kissé felszabadulnak – mutatott rá a foglalkozások előnyeire az igazgató. A nappali központban van egyéni és csoportos gyógytorna, pszichológus foglalkozik a fia-

talokkal. Délelőttként foglalkozásterápia zajlik: képeslapkészítés, gyertyaöntés, makramé, suba, valamint kerámia tárgyak készítése, illetve védett egységként szerződésük van egy gyógyszergyártó céggel, amelynek használati utasításokat türogetnek. Ezen tevékenységeknek köszönhetően a sérült fiataloknak lehetőségük nyílik arra, hogy hasznosnak érezzék magukat, örvendjenek kezük munkájának és fejlődjenek az önbecsülésük. És az sem mellékes, hogy az évek során szoros barátságok alakultak ki, ha valaki nem jelenik meg a foglalkozáson, társai már hívják telefonon, hogy érdeklődjenek felőle. Magdó Orsolya igazgatónő munkatársaival együtt gondoskodik arról, hogy a kézműves-foglalkozások mellett színes és szórakoztató programokat szervezzen szá-

mukra. Például rendszeresen járnak lovagolni, úszni, mert a fiatalok részéről igény mutatkozik erre. Emellett rendszeresen színházba, kirándulni mennek, tehát – korlátaik ellenére – az alapítványnak köszönhetően kinyílt előttük a világ. A holland támogatóktól adományként kapott két kisbusszal meg tudják oldani a sérültek szállítását. A külföldi jótétevők a kezdetektől kitartottak mellettük, és a mai napig meghatározó szerepet töltenek be az alapítvány életében, az angol és svéd támogatók havi rendszerességgel segítik őket, a hollandok pedig nagyobb beruházások esetén nyújtanak segítő kezet.

Saját fészek, az önállósodás első lépése

Az egyik legfontosabb kérdés, ami a sérültek szüleit foglalkoztatja, hogy mi történik majd a gyermekekkel, amikor ők már nem lesznek. Ezért vált szükségessé egy lakóotthon létrehozása.

Simó Ágnes elmondta, az alapítvány képviselői a '90-es évek végén Magyarországon jártak és ott ismerkedtek meg egy fészekotthonnal, ahová a sérültek beköltözhetnek, miután a családból kikerültek, vagy meghaltak a szülei. Ekkor fogalmazódott meg, hogy mekkora szükség lenne itt is egy hasonló otthonra. 2007-ben már konkrét elképzelések voltak ezen a téren, és végül tíz család vállalta, hogy összepótol, mivel szeretné, ha már az átmeneti időszakban, azaz amikor még él a szülő, gyerekeik önállósodnának.

– Találtunk egy telket Nagyernyében, 10 ezer euróért megvettük az öt ár területet, a tíz család adta össze a pénzt. Majd kerestük a pályázati lehetőségeket, mert a külföldi jótétevők részéről nem is mertünk ilyen méretű támogatást remélni, hiszen már az is óriási dolog volt, hogy segítenek a nappali foglalkoztató működésében. Végül ismét ők álltak mellénk, és nekik köszönhetően 2013 márciusában elkezdődött az építkezés, majd 2014 novemberében a tíz fiatal beköltözött a háromszintes Péter lakóotthonba. Itt nagy családokként élnek együtt, mindenkinek megvannak a személyre szabott feladatai, van, aki nagyon ügyes zöldségpucolásban, van, aki virágokat öntözi, van, aki kertészkedik.

Magdó Orsolya elmondta, újabb telket vásároltak a nagyernyei ház szomszédságában, ahová egy újabb lakóotthont terveznek, viszont ez egyelőre távlati terv.

Fotó: Ügyes Kezek Alapítvány

Otthonos hangulatban – főzzünk jóízűt!

Olyanok ezek az októberi napok, hogy inkább be-
rekesztenek, mintsem kicsalogatnak. Pedig javá-
ban rozsdázik az erdő, színes a táj, s az utolsó őszi
varázslatot el kell csípni a lombhullató erdők köze-
lében. Berekesztve mi teheti otthonosabbá a han-
gulatot, mint egy finom falat, egy jó pohár bor s a
duruzsoló tűz melege. Ilyenkor a régi falusi ke-
mence jut eszembe, aminek lapján, annak is a szé-
lére húzva, vaslábasban rotyogott a vacsora,
ráérősen, nyugtató sercegéssel. Ezeket felidézve
fogjunk neki, és főzzünk egy jóízűt!

Mezey Sarolta

Sültpaprika-kréMLEVES

A leveshez személyenként két szép piros kápiapaprikát
számítsunk. Szükséges még 2 cikk fokhagyma, egy hagyma,
egy kanál olívaolaj, egy kis kanál csemegepaprika, só, bors
és lehetőleg adalékmentes tejföl, ízlés szerint.

A kápiákat forró ércsapon minden oldalukon megsütjük,
majd egy fóliával és egy konyhakendővel pár percre letakar-
juk. Erre azért van szükség, mert így könnyebben lejön a
héjuk. A sült paprikákat kicsumázzuk, magjukat eltávolítjuk.
Közben egy fazékban a hagymát, fokhagymát megdinsztel-
jük, beletesszük a csemegepaprikát, a sült paprikát, kevés
vizet önünk rá és az egészet botmixerrel pépesítjük. Annyi
vizet (ha van, húslevest) adunk hozzá, amíg kellő sűrűségű,
krémes levest kapunk.

Pírtott kenyérral, tejföllel és csilipaprika csíkokkal tálal-
juk. Megéri kipróbálni!

CsirkeMáj puliszKÁVAL

A csirkeMájat megtisztítjuk, lecsurgatjuk, majd a víztől
konyhakendővel megszikkasztjuk, majoránnával, borsal,
olajjal egy kis időre bepácoljuk. Ez nagyon fontos, mert a
máj átveszi a fűszerek ízét és finomabb lesz. Közben két fej
hagymát, egy jó nagy kápiapaprikát csíkokra vágunk, s egy
nagyobb átmérőjű serpenyőben félig megdinszteljük, 2-3
cikk fokhagymát adunk hozzá, majd ráhelyezzük a csirkeMá-
jat, de úgy, hogy a darabok ne érjenek össze. Lassú tűzön
mindkét oldalukon pirosra sütjük. Amikor elkészült meg-
sózzuk, még egyszer ízlés szerint borsozzuk.

PuliszKával, savanyúsággal tálaljuk. Igazi falusi vacsora.

Tárkonyos krumpli csirkeMájjal

Hozzávalók: személyenként két burgonya, két-három csir-
keMáj, egy evőkanálnyi sóban, ecetben eltett tárkony, 15 dkg
sajt, 4 evőkanál tejföl, 5 dkg vaj, só, bors.

A burgonyát megfőzzük, majd megtisztítjuk, felkockázzuk
és egy tűzálló edénybe helyezük. Az előzőleg – tetszés sze-
rint borsal, majoránnával, olajjal, fokhagymával – bepácolt
csirkeMájat forró olajon megsütjük, és a krumplira helyez-
zük.

A tejfölből, vajból, a sajtból a tárkonyból egy öntetet ké-
szítünk és rácsurgatjuk a májra, a krumplira. Betesszük a sü-
tőbe és aranyárgára sütjük. Ünnepi vacsorának is beillik.

Almás pavlova

Nagyon mutatós, főleg a gyermekek kedvence. Olyankor
érdemes elkészíteni, amikor gyermekereget várunk vendég-
ségbe. Elkészítése könnyű. Négy tojásfehérjét csipetnyi
sóval, 20 dkg cukorral, 2 kanál citromlével kemény habba
verünk, majd hozzáadunk egy púpozott kanál étkezési kemé-
nyítőt. Az egészet nyomózsákba töltjük. Ha nincs, az sem baj,
akkor kanállal dolgozunk.

Előkészítünk egy tepsit, amit sütőpapírral kibélelünk. A
papírra egy 25 cm átmérőjű kört rajzolunk, hogy ezen belül
helyezzük el a habot, amit lassú tűzön sütünk, azaz szárítunk
ki. A pavlova alapját jó előre elkészíteni.

A habra citromos, párolt alma kerül. Négy nagyobb golden
delicious almát pucolunk meg és kockázzuk fel. Ahogy egyet
meghámoztunk és felvagtuk, lábosba tesszük, és citromlével
azonnal meglocsoljuk, hogy ne oxidálódjon, azaz ne barnul-
jon meg. Amikor az egész alma belekerült a lábosba, lecuk-
rozzuk és lassú tűzön kissé megpároljuk. De ne főzzük meg
teljesen! Amikor az alma kihűlt, levét lecsurgatjuk. De csak
fogyasztás előtt tegyük az óriás habcsókra. Édes és savanyú
játéka lesz. Különleges desszert.

Jó sütés-főzést!

Lábbelidivat

Casoni Szálasi Ibolya divattervező

A cipő ma már nemcsak egyszerű kiegészítő,
hanem a ruházat többi eleméhez hasonlóan az önkifejezés egy módja, a női
egyéniség megnyilvánulása.

Idén az első helyet a különböző textúrájú és színű anyagokból kombinált lábbelik vették el.

A legdivatosabbak a bőr és lakkbőr kombinációk, a pántocskákat fűzőkkel tár-
sítva, valamint ha a cipő orra más színű, és/vagy más minőségű anyagból készült.

A második helyen az őszi divat örök klasszikusa, a fordított bőr áll.

Az ebből az anyagból készült kecses, stílusos lábbelik óriási népszerűségnek örvendnek.

Diszítőelemként alkalmazva, most a pántocskákat is virágkorukat éljük. A számtalan pántocskával ellátott lábbelik extrava-
gáns külsőt kölcsönöznek viselőiknek.

Minél magasabb a vastag sarok és a magasított talp, annál divatosabb.

A cipők bőségének szabályozására szolgáló fűzők idén – szintén a stílus részeként – diszítőelemi rangra emeltettek.

A divatos cipősarkak kinézete is megdöbbentő. A kiemelkedő formájú cipősarkak, szokatlan kinézetük ellenére egyre

nagyobb teret hódítanak. Ilyenek a tojás, kandeláber, S betű, ív, szeg vagy sokszög formájú sarkak.

Mint említettük, a bunda idén nemcsak a ruházatot vagy a táskákat, hanem a lábbeliet is díszítheti. A pomponos, „farkos”, „bajuszos” darabok mellett szokatlan, strand- vagy házipapucs formájú darabokat is találunk.

Egy idei divatújdonosság a cipőkön, bokacipőkön, csizmákon a fűzőt helyettesítő, szokatlan helyre elhelyezett és díszítőelemként is használt cipzár.

A sportos és férfias cipők – mint a női egyenjogúság kifejezői – főleg kényelmesek voltak miatt, továbbra is a divat élvonalában találhatók.

A stiletto cipőtől örökölt hegyes cipőorr sem megy ki soha a divatból, és a hideg időszak ellenére találunk számtalan átlát-
szó anyagból készült lábbelit is.

A (főleg) vastag zoknira húzott lábbelik szezonális jellegűek.

Egy másik rendhagyó hideg szezon újdonosság a fodrok díszítőelemként való alkalmazása ezúttal a lábbelikre is.

A cipők színe és mintázata is nagyon változatos. Első helyen a metallizált anyagból készült cipők vannak, viszont találunk színes, kockás, csíkos, pöttyös, virágmintás vagy hullóbőr mintás darabokat is.

Idén – a rendhagyó divatot hangsúlyozandó –, a lábbeliket is szokatlan díszítőelemekkel látják el: kövekkel, straszszokkal, virágokkal, gyöngyökkel, bojtokkal, díszítő varratokkal, nitszegekkel és más típusú fémgarnitúrákkal.

Negyvenedik nyelvlecke

Az élet színe

Ötvös József

Gagauz barátom, aki pár éve városunkban végzi az egyetemét, és nyári szünidőben nálunk helyezi el személyes dolgait, október eleji visszaérkezésekor egy lefagyasztott háziszárnyast hozott ajándékkba, s ezzel a megjegyzéssel adta át: bio. Az érthetőség kedvéért még ideírom: a gagauzok a mai Moldovai Köztársaság területén élő görögkeleti vallású, keresztény törökök. Történészek, valamint a Székely Nemzeti Tanács tagjai azt is tudják rólok, hogy nekik ott autonómiájuk van. Politikamentesen jegyzem meg: ez a Pruton túl van. Legalábbis innen nézve, s az ottani románok nem félnek az autonómiától.

Péter barátom pár éve elhunyt édesapjával románul beszélt, édesanyjával törökül (gagauzul) társalog, s nővérel inkább oroszul, mert úgy tanultak az iskolában. Ezek után magától értetődő volt számomra, amikor hozzám „nemzetközileg” szólt: bio. Ez is mutatja a főtéren látható egyetlen gyógynövényüzlet nemzetek és nyelvek fölötti elnevezését: Bioplant, ami egy görög és egy latin eredetű szó összetételéből keletkezve vált fogalomná.

A bio szóval és szóösszetétellel először az iskolában találkoztam, amikor szeptember idusán kiosztották a tankönyveket, s olvasni kezdtük: földrajz, történelem, biológia. Már akkor elgondolkodtatott, ha a geográfia helyett írható magyarul a földrajz, a história helyett történelem, akkor a biológia miért nem jelenik meg anyanyelvünkön. A gyermeki kíváncsisággal feltett kérdésemre érkezett válaszból ott volt a mindenkor tanári tekintély biztonsága: „mert ennek ez a neve magyarul”. Ezt én akkor diákengedelmességgel elfogadtam logikus magyarázatként, s nagyon sokáig nem is okozott fejtörést a bio magyar szó, hiszen olyan egyszerű ez: geográfia a földrajz, biográfia az életrajz. Megvallom, ettől kezdve egyáltalán nem zavart, ha magyar vagy román megnevezésben ott olvastam a bio előtag szót, de amióta gagauzul is használják, feltévedtem bennem a „főtéren kérdés”: miért nincs ott a

Bioplant megnevezés alatt gagauzul is a magyarázatot, mint ahogy olvashatom románul a gyógynövények és természetes alapú termékek meghatározását. Érzékeny testvéreinkre való tekintettel azt már nem is kérdezem: nem érne meg ebben a közép-erdélyi városban magyarul is felhívni a figyelmet, hogy ott az élet oltóágával találkozhat a megfáradt és megterhelt lelkű halandó?

Ezzel már el is árultam, a planta latin szó egyik szép jelentése az oltóág, oltóvessző, többek között, mert jelent még növényt, csemétét, bujtást és dugványt. E latin szó nemzetközivé s így magyarrá való változásának ékes bizonyítéka a kiskertekbeli tavaszi szorgoskodás, a palántaültetés.

Én, bizony, kiírtam volna a plante medicinale mellé így: itt élet-oltóág kapható. Ők nem írták ki, de legalább vigasztal a betűk színe, mert nem moldovai gagauz, nem havasalföldi oltyán, hanem turáni zöld. S nekem ez így tesz!

Fotó: Nagy Tibor

Az erszénes ördög anyateje legyőzheti a superbaktériumokat

Az erszénes ördög (tasmán ördög) anyateje segíthet az antibiotikumoknak ellenálló, halálos superbaktériumok elleni harcban ausztrál kutatók szerint.

A Sydney-i Egyetem kutatói felfedezték, hogy az erszénes ördög anyatejében lévő peptid megöli a rezisztens baktériumokat, köztük a meticillinnek ellenálló *Staphylococcus aureus* (MRSA) baktériumot és az enterococcus baktériumot.

A kutatók azért vizsgálták az erszénes ördögöt, mert az utódoknak születésükkor alulfejlett immunrendszerük van, ám anyjuk baktériumokkal teli erszényében mégis felnőnek.

„Úgy véljük, ez vezetett az erszéneseknél ezen peptid elterjedéséhez. Az erszéneseknek több peptidjük van, mint az emlősöknek. A tasmán ördögnél hatot találtunk, miközben az embereknek csak egy ilyen típusú peptid van” – idézte Emma Peelt, a Nature című folyóiratban megjelent kutatás egyik résztvevőjét a Medicalxpress tudományos-ismeretterjesztő hírportál.

Más erszéneseket vizsgálva kiderült, hogy a Derby-kenguruk (más néven törpekenguru) nyolc, az oposzumoknak 12 ilyen peptidjük van – tette hozzá a kutató.

Az ausztrál szakemberek az erszénes ördög genetikai kódját tanulmányozva találtak rá a katelicidin nevű

peptidre, majd laboratóriumban előállították a baktériumölő peptidet, amely kísérleteikben elpusztította a rezisztens és más baktériumokat.

„Napjaink egyik legbonyolultabb feladata új antibiotikumok felfedezése

a gyógyszerrezisztens baktériumtörzsek ellen. A legtöbb korábbi antibiotikum növényi és penészgomba-eredetű, és más fejlesztések is már mintegy 100 évesek, ezért itt az idő, hogy másfelé is körülnézzünk” – hangsúlyozta Carolyn Hogg, az ausztrál egyetem kutatási igazgatója.

Margaret Chan, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) főigazgatója a múlt hónapban arra figyelmeztetett, hogy a superbaktériumok hatását egyes tudósok „lassan mozgó cunami-ként” írták le, és a helyzet e területen „rossz, és egyre rosszabbá válik”. (MTI)

Egészséges egerek születtek bőrsejtekből növesztett petesejtekből

Először növesztettek bőrsejtekből petricsészében mesterséges petesejteket, amelyekből egészséges utódok születtek, a japán tudósok eredményeiket a Nature című tudományos folyóiratban ismertették.

A Kjúsú Egyetem kutatói egy egér farkából vett bőrsejteket átprogramoztak pluripotens őssejteké – amelyekből bármely sejttípus kifejlődhet –, és ezekből hoztak létre laboratóriumi körülmények között petesejteket – olvasható a BBC hírportálján.

Nem mindegyik petesejt volt egészséges és életképes, amelyek azok voltak, azokat ondósejtekkel megtermékenyítették, és az embriókat nőstény egér méhbe ültették. 11 egészséges utód született a mesterséges petesejtekből.

A szakembereknek korábban már sikerült létrehozniuk petesejteket laboratóriumban, ehhez akkor embrionikus őssejteket használtak, amelyek képesek bármely típusú sejtté fejlődni.

A módszer a jövőben reményt adhat arra, hogy meddőségi kezelésre szoruló embereknek is alkalmazhassanak mesterséges petesejteket. Ehhez

azonban még hosszú évek további kutatásaira van szükség.

Az eljárás számos technikai korlátja mellett biztonsági és etikai kérdéseket is felvet. A mesterséges petesejt hibái például átöröklődhetnek a jövőbeni generációkra – hívják fel a figyelmet a szakemberek.

Egy napon ez a módszer hasznos lehet olyan nők esetében, akik korán elvesztették termékenységüket, valamint a hagyományos meddőségi kezelések javítására is alkalmazható lehet – mondta a BBC-nek Richard Anderson, az Edinburgh-i Egyetem professzora.

Azim Surani professzor, aki azt kutatja, miként lehet laboratóriumban emberi bőrsejtekből ondósejteket és petesejteket létrehozni, úgy vélte: „nem lehetünk biztosak abban, hogy emberi sejtek esetében ugyanez az eljárás működőképes lesz”, de érdemes próbálkozni vele.

„Etikailag azonban alaposan meg kell vitatni a kutatóknak és a társadalomnak a kérdést” – tette hozzá. (MTI)

IDÉZET 1.		IZRAELI LÉGI TÁRSASÁG	PSZICHÉS	A SEVILLAI BORBÉLY	TARTALMÁTI ELTUNNETI	FELHAJTÁS	ALÁ LOCOMOTIV (MAGYAR EGYÜTTES)	BERNHARDT (SZÍN NŐ VOLT)	FENYEGETVE KÖVETEL	KIS SÚLY EL	LATIN ÉS ARATI	ELŐTAG: KÉP	ROVÁST KÉSZÍTETT (DEGEN TERÉZ)	OFSZÁJD	NÉMET NEVELŐ
A rejtvény fősoraiiban Horváth Imre egyik aforizmáját idézzük.		F													T
		FELSŐ HIVATAL LEVELE AZ ALSÓHOZ						INDIAI KIRÁLY VOLT SÓHAJ				BÁNAT (REG., ROD.) BÁRÁNYHANG			
		ALGERIA FŐVÁROSA OL. HEGL. DOKESZTŐ					ÁRVA (FO. LY.) SZŐ. VÁK NEVE OROSZ ÍRÓ					ERŐNY, ERKÖCS MAJMOD. RA BESZÉL			NEVELŐ NŐVER (LATIN)
IDÉZET 2.	N	FÉNYES GYŐZELEM	TESZTELÉSTES MŰVET HOZ LETRE			TARA ÚRNŐJE (SCARLETT) KÉZBESÍTŐ				CSAVAR RÉSZE NEGATÍV RÉSZECSCKE				AZ ŐN VEJYJELE KARIMÁS FEJFEDŐ	
HOLLAND SAJT-VÁROS				BÁLSAM A NÁTRIUM VEJYJELE		HAMIS HAWAI KÖSZÖNES		TELJCSA-PADEK SAJAT KEZÜLEG		PÁRAI ONNAN		LATIN CSONT AZ EZÜST VEJYJELE		REJTJEL-KULCS FÉLIG RÉGI	
AC ... OLASZ SPORT-KLUB				USA-IRÓNÓ KRISZTYAN ... (OKKAI-NÓ)				ENYHE LEJTO OLASZ SZERELEM				DELESTEN (ADY) ZENE-DRÁMA			
ÉHSÉGET MEGSZÖNTET					METÉLT VÍSKETEST ENYHÍT				KURJANT-GÁTO LOPAKODÓ				ENSZ-SZERV HORDÓ-MÉRTÉK		SZERZETES REND
A RÉGI TOKIO LAKÓJA				5 ÉVESEK ISKOLÁJA PIPA RÉSZEI			ELÉGEDETLEN AZ EB ANGL. (R. (RÓV))					PASCAL (RÓV.) LOMBARDI AI VÁROS		KAR (ANG.) A TADZS. MAHAI VÁROSA	
BEPOLYÁSA ÉRVÉNYESÜL				USA-TAGÁLLAM VÉSZHOZÓ (LATIN)			RÉGI VÁRMEGYE HAJNAL (LATIN)				HIRTLEN LEVESZ MATA, (KÉMNŐ)				OLASZ AUTOJEL NY. GÓT KIRÁLY
TÓVA KERESZTÜL			BECÉZETT ÓREGÜR. SZÓKET HASZNÁL			NEHEZTEL UGANDAI POLITIKUS				CSALI KERÜL RÁ MINILÁDA				BANK-BETETI PÉLDÁJUL AZ AIDA	
		VER FOGADALOM		PAPIRUSZ-HAJÓ TISZTÍTÓ-ESZKÖZ		PA/TA TERMÉST BETAKARIT		GROS (NAGYBANI) CSINOS, TAKAROS		PÓTMAMA SZEMÉLTÁRLO			ABLAK-REDŐNY AZ EGYIK SZÍN		
HELYSÉG KÖLÖZS-VÁR MELLETT				IZR. POLIT. (JICHÁG) NÉMET NEVELŐ				ANTIK KÖZÉPEN DÖRIT				KÖRÖMMEL VAKAR KLUB-EGYED			
ESTEFELI ÁRVITA			VÓRÓS (ANGOL) KÖZÉPEN RUGCI			JÚLIA PÁRIA PÁROSAN ELŐZ			HOL, A-HOL (LATIN) HATÁRRAG			VONALZÓ-FÉLE MORZSEJEL		BECÉZETT ERIKA VÉR-CSOFPOT	
				HARAPÁS-NYÉTEL GRAMM (RÓV)			MEZ EZTI				LAKÁST TISZTÍT EGYESI				
L.N.J.														KÖZ-KATONA	

Október 13-i rejtvényünk megfejtése: **Gondkoddj, ha van időd, a cselekvésre, ha nincs időd gondolkodni, cselekedj.**

A BRD – GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE nyugdíjasoknak kínált termékcsomagja BRD Szenior PE+ csomag

A BRD – GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE szeptember 30 – november 30. között zajló országos kampánya idén is nagyvonalú: egyrészt azon nyugdíjasok számára nyújtanak kedvezményeket, akik havi nyugdíjukat BRD-bankkártyára kérik és ebben az időszakban legalább két alkalommal bankkártyájukkal vásárolnak, másrészt a BRD-karaván keretében megjutalmazzák a leghűségesebb nyugdíjas ügyfeleiket.

Antalfi Imola

A BRD Szenior PE+ nevű termékcsomagja továbbra is számos kedvezményt biztosít azon nyugdíjasoknak, akik szeptember 30. és november 30. között a BRD Banknál nyitott számlájukra kérik nyugdíjukat – tudtuk meg

automatáinál. Díjmentesek továbbá a MyBRD szolgáltatások (MyBRD Választás és MyBRD SMS), illetve választás alapján a Mobile Banking vagy az Internet Banking szolgáltatások egyike. A nyugdíjasok által igényelhető bankkölcsön esetén a hiteligénylési iratcsomó elemzésének kezelési költsége 20 százalékkal olcsóbb, a hitelkamatok kedvezményesek, a lejben történő lekötések esetében pedig a standardnál 0,15%-kal nagyobb kamatlábat alkalmaznak. Az Expresso személyi kölcsön keretében a 68.000 lejig terjedő hitel igénylése esetén 10%-os kedvezményt alkalmaznak a fix kamatra. A kampány során aktivált szolgáltatáscsomag 2017. november 30-ig díjmentes.

Az országos kampány során decemberben sorshúzással választják ki azt a 60 személyt, akik BRD bankkártyára kérték nyugdíjukat,

tegnap azon a sajtótájékoztatót, amelyet Demeter Gyula, a BRD marosvásárhelyi kirendeltségének igazgatója, illetve Cosmin Merdariu, a kirendeltség lakossági üzletág igazgatója tartottak. A Szenior PE+ termékcsomaggal több kedvezményes szolgáltatást vehetnek igénybe a bank ügyfelei. Díjmentes a számlanyitás és a számlafenntartás, a Maestro vagy Visa Electron bankkártya kibocsátása és fenntartása, a bank automatáiból való korlátlan készpénzfelvétel, számlaegyenleglekérés a BRD bankautomatáiból, lejes megtakarítási számla nyitása, a bankon belüli lejben történő (Internet- vagy Mobile Banking) pénzáttalás, lejben és valutában történő bevételzés, számlafizetés és telefonkártya-feltöltés szintén a bank saját

és szeptember 30 – november 30. között legalább két alkalommal vásárolnak bankkártyával.

A 15 városban (Marosvásárhelyen is) szervezett BRD-karaván keretében a hűségesebb ügyfeleket jutalmazzák ajándék bankkártyával – tudtuk meg Demeter Gyula és Cosmin Merdariu igazgatóktól. Tegnap a BRD marosvásárhelyi kirendeltségénél át is adták a hűségjutalmakat: a marosvásárhelyi Pop Aurel, Demeter Maria és Fărcaș Laura, a segsvári Coman Eugenia és a szászrégeni Dan Ioan vették át az ünnepi tortát, esernyőt és a 400 lejes ajándék bankkártyát. Mindannyian régi ügyfelei a banknak, akiknek hűségét honorálta a pénzügyi intézet. „Ily módon köszönjük meg ügyfeleinknek, hogy minket választot-

tak, és biztosítjuk őket szolgáltatásaink magas színvonaláról” – hangsúlyozta Demeter Gyula, a BRD marosvásárhelyi kirendeltségének igazgatója.

A sajtótájékoztatót elhangzott, a BRD országos szinten jelenleg 818 egységet működtet, kirendeltségeinek számát egyelőre nem szándékozik növelni. Maros megyében több mint tízezer ügyfélnek utalják bankkártyára a havi nyugdíjat, és remélik, vonzó ajánlatokkal sikerül tovább növelni nyugdíjas ügyfeleik számát. A 31 bankautomata (ATM) közül 11-et a megyeszékhelyen működtetnek.

***

A BRD-Groupe Société Générale országosan a második helyet foglalja el az aktívák számát tekintve, 2,2 millió ügyfele van, megközelítőleg 2,2 millió aktív bankkártyát tart számon, mintegy 26 ezer kártyaleolvasót és 1.500 pénzautomatát működtet. A tavalyi 921 millió euró értékű számlafizetéssel a romániai számlafizetések piacvezetője volt. Idén június végén a bank aktíváinak összértéke 47,1 milliárd lej volt. A BRD tagja a Groupe Société Générale csoportnak. Az SG csoportnak 66 országban összesen 145 ezer alkalmazottja van és világszerte 32 millió ügyfélnek nyújt pénzügyi szolgáltatást.

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Az európai emberkereskedelem legtöbb áldozata Romániából származik

Az európai emberkereskedelem legtöbb áldozata Romániából származik – jelentette ki kedden Mirela Podoiu, a Nyitott Ajtó Alapítvány elnöke.

A szakember az emberkereskedelem elleni küzdelem európai napja alkalmából tartott sajtótájékoztatót beszélt a jelenség hazai vonatkozásairól. Közölte, hogy az áldozatok 60 százaléka nő. A kiskorú fiú áldozatok aránya jelentősen megnőtt, ugyanis míg 2014-ben arányuk 10 százalék volt, tavaly 40 százalékra emelkedett.

Kifejtette, hogy mindazok áldozatoknak tekinthetők, akik pénzért végzett munkával anyagi hasznot hoznak az emberkereskedőknek. Ez utóbbiak prostitúcióra, kéregetésre, bűncselekmények elkövetésére, kényszerházasságra vagy szervadományoz-

zásra kényszerítik áldozataikat. Az emberkereskedelem elleni kormányzati ügynökség adatai szerint Bukarestben és környékén az elmúlt két évben tízszeresére nőtt az emberkereskedelem áldozatainak száma.

A hazai régiók közül vezető helyen áll Temes és Ialomița megye is, ahol évről évre megkétszereződött, illetve megháromszorozódott az áldozatok száma.

George Eremia, az ügynökség egyik illetékese szerint az emberkereskedők gyakran az áldozatok rokonai vagy hozzátartozói. Tavaly 14 olyan esetet jegyeztek, amikor az áldozat és az őt behálózó személy első fokú rokon volt, 42 esetben pedig élettársi viszonyban éltek. Az ügynökség 830 áldozatot azonosított, de számuk a hatóságok feltételezése szerint jóval magasabb. (MTI)

Zár alá helyezték Victor Ponta volt kormányfő egyik házát

Zár alá helyezték Victor Ponta volt miniszterelnök egyik házát abban a korrupciós ügyben, amelyben a volt kormányfőt politikai befolyásával való visszaéléssel és pénzmosásban való bűnsegédlettel gyanúsítják.

A részleges vagyonzárolásról a korrupcióellenes ügyészség ploiești-i kirendeltsége határozott tegnap. A hírügynökségek értesülése szerint a zár alá helyezett vagyon értéke 220 ezer euró.

A vádhatóság szeptemberben közölte, hogy Victor Ponta ellen újabb vizsgálat indult. Az ügyészek szerint a Szociáldemokrata Párt (PSD) egyik politikusa befutó törvényhozói helyet vásárolt magának úgy, hogy 220 ezer eurót fizetett. Ebből a pénzből törlesztette a balközép párt egyik alapít-

ványa Tony Blair volt brit kormányfő tiszteletdíját, aki részt vett 2012 márciusában egy bukaresti konferencián. Az ügyészek szerint az akkor még ellenzékben levő Ponta jogtalan választási előnyre tett szert nemzetközi hírű személyiség társaságában mutatkozva.

Az ügyészség egy másik ügyben tavaly szeptemberben már vádat emelt Ponta ellen többrendbeli okirat-hamisítás, pénzmosás és adócsalásban való bűnrészesség vádjával. Az ügyészség szerint 2007–2008-ban Ponta ténylegesen el nem végzett ügyvédi szolgáltatásért vett fel havi 2-3000 eurós honorariumot Dan Șova szenátor cégétől, az összeg igazolásul pedig 17 teljesítési igazolást hamisított. A per még folyamatban van. (MTI)

Felavatták az új Hidegkuti Nándor Stadiont

A portugál Sporting CP vendégjátéka mellett avatták fel október 13-án az új Hidegkuti Nándor Stadiont, az MTK Budapest otthonát, amely az Európai Labdarúgó-szövetség besorolása szerint modern, 3-as kategóriájú létesítménynek felel meg.

A magyar kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásá minősítette az MTK létesítményfejlesztési projektjét, amelyet 90 százalékban közvetlen állami támogatással, 10 százalékban pedig az MTK Budapest forrásaiból finanszíroztak. A bő másfél év alatt felépült stadion a nemzetközi és a magyar szabványoknak is megfelelő, modern megoldásokat alkalmazó létesítmény, számolt be honlapján a Magyar Labdarúgó-szövetség.

A játéktér olyan technológiával készült, amelynek lényege, hogy a

természetes gyepszőnyegbe összesen 20 millió darab műanyag szálát helyezték el. Ezt a fajta, úgynevezett hibrid gyepszőnyeget alkalmazták többek közt a liverpooli Anfield Roadon, a manchesteri Old Trafford Stadionban, vagy éppen a milánói Giuseppe Meazzában. Ezenkívül a világítás is különleges, hiszen a hagyományos rendszerrel ellentétben az új Hidegkuti Nándor Stadion LED-rendszer világítja meg. Magyarországon elsőként az MTK-nál alkalmazzák azt az elsősorban Angliában hagyományos megoldást, miszerint a kispadok nem a játéktér mellett helyezkednek el, hanem a nézőtér első sorában ülnek majd a cserejátékosok és a szakmai stáb.

Az új Hidegkuti-stadionban utánpótlás-, illetve felnőtt női válogatott mérkőzéseket, Bajnokok Ligája- és Európa-liga-selejtezőt is lehet rendezni.

Az avatónapság előtt megkoszorúzták a déli, Salgótarjáni út felőli kapu mögötti emléktáblát, amelyet a klub korábbi játékosának, Fülöp Mártonnak állítottak. A kaput a tavaly novemberben, négy nappal az aréna alapkövetétele előtt elhunyt hálóról nevezték el. Ezt követően az MTK eddigi klublobogóit bemutató látványos videó vetítése, majd táncos show következett. Az MTK különböző szakosztályainak sportolói, dolgozói, szurkolói kisfilmben beszéltek arról, mit adott nekik, mit jelent számukra a kék-fehér klub. Az 1964-es finálé még élő résztvevői az akkori KEK-trófea másolata mellett léptek színpadra.

Az MTK Budapest új otthona az Európai Labdarúgó-szövetség besorolása szerint modern, 3-as kategóriájú létesítménynek felel meg. Fotó: mlsz.hu

Az új Hidegkuti Nándor Stadion avatómérkőzése 2016. október 13-án. Az MTK a portugál Sporting Lisszabon ellen lépett pályára az első meccsen.

MTI Fotó: Illyés Tibor

Megyei labdarúgó-bajnoki eredmények

* 5. liga, Északi csoport, 6. forduló: Disznajó – Marosfalu 2-2, Magyaró – Lövér 5-4, Köhér – Görgénysoákna 1-3, Mezőkirályfalva – Alsóidecs 0-8, Bátos – Szászrégeni Testvériség 1-3. Az élcsoport: 1. Alsóidecs 13 pont/6 mérkőzés (21-6), 2. Magyaró 13/5 (19-9), 3. Szászrégeni Testvériség 13/6 (16-8).

* 5. liga, Központi csoport, 6. forduló: Kerelőszentpál – Szászrégeni-Gernyeszegi Sporting 8-2, Harasztkerék – Mezőrűcs 7-1, Tuzson – Csittszentiván 0-3. A Balavásár – Nyáradremete mérkőzést elhalasztották, Cikmántor állt. Az élcsoport: 1. Harasztkerék 18 pont/6 mérkőzés, 2. Nyáradremete 12/4, 3. Kerelőszentpál 10/6.

* 5. liga, Déli csoport, 6. forduló: Marosugra – Marosludas II 3-1, Mezőceked – Vámosgálfalva 5-2, Küküllődombó – Dicsőszentmártoni Viitorul 2-1, Mezőtőhát – Maroskece 2-2, Magyarsáros – Radnót II 4-1. Az élcsoport: 1. Mezőceked 15 pont, 2. Marosugra 12, 3. Marosludas II 11.

* 6. liga, I. csoport, 7. forduló: Jedd – Csíkfalva 5-0, Küküllőszéplak – Kibéd 3-0 (a 48. percben félbeszakadt), Koronka – Egrező 9-0, Somosd – Székelysárd 11-1, Székelybere

– Nyáradgálfalva 0-3. Az élcsoport: 1. Somosd 19 pont, 2. Jedd 17, 3. Csíkfalva 13.

* 6. liga, II. csoport, 7. forduló: Galambod – Uzdiszentpéter 2-8, Szabéd – Mezőpanit 3-3, Harcó – Mezőfele 3-1. Az élcsoport: 1. Uzdiszentpéter 17 pont, 2. Harcó 16, 3. Mezőpanit 12.

* U19-es (A1 ifjúsági korosztályú) megyei bajnokság, 5. forduló: Radnót – Marosvásárhelyi Athletic 1-2, Marosvásárhelyi Sportliceum – Nyárádszereda 2-2, Nyárárdtő – Dicsőszentmártoni Voința 5-1. Az élcsoport: 1. Nyárárdtő 12 pont (21-10), 2. Athletic 12 (10-6), 3. Nyárádszereda 10.

* U19-es Elit Liga, 8. forduló: Nyugati csoport: Temesvári Kiválósági Központ – Temesvári Sportliceum 7-0, Marosvásárhelyi Kiválósági Központ – Kolozsvári Viitorul 2-1, Zsilvásárhelyi Pandurii – Temesvári Poli ACS 2-3, Nagyvárad Sportliceum – Kolozsvári Ardealul 1-3, Szatmárnémeti Sportliceum – Szőrényvári CSS 1-0, Aradi UTA Öreg Hölgység – Szatmárnémeti Olimpia 7-0. A Medgyesi Gaz Metan állt. Az állás: 1. Temesvár Poli ACS 21 pont/7 mérkőzés, 2. Temesvári Kiválósági Központ 18/6 (32-4), 3. Szatmárnémeti Sportliceum 18/7 (22-5), ...8. Marosvásárhelyi Kiválósági Központ 10/7 (10-19).

Európai focikörkép

* Angol Premier Liga, 8. forduló: Chelsea – Leicester 3-0, Bournemouth – Hull 6-1, Arsenal – Swansea 3-2, Manchester City – Everton 1-1, Stoke – Sunderland AFC 2-0, West Bromwich – Tottenham 1-1, Crystal Palace – West Ham United 0-1, Middlesbrough – Watford 0-1, Southampton – Burnley 3-1, Liverpool – Manchester United 0-0. Az élcsoport: 1. Manchester City 19 pont (19-8), 2. Arsenal 19 (19-9), 3. Tottenham 18.

* Spanyol Primera División, 8. forduló: Las Palmas – Espanyol 0-0, Leganés – Sevilla 2-3, Barcelona – Deportivo La Coruna 4-0, Atlético Madrid – Granada 7-1, Betis – Real Madrid 1-6, Alavés – Málaga 1-1, Athletic Bilbao – Real Sociedad 3-2, Sporting Gijón – Valencia 1-2, Villarreal – Celta Vigo 5-0, Eibar – Osasuna 2-3. Az élcsoport: 1. Atlético Madrid 18 pont (21-3), 2. Real Madrid 18 (22-8), 3. Sevilla 17.

* Olasz Serie A, 8. forduló: Napoli – AS Roma 1-3, Pescara – Sampdoria 1-1, Juventus – Udinese 2-1, Fiorentina – Atalanta 0-0, Genoa – Empoli 0-0, Inter – Cagliari 1-2, Lazio –

Bologna 1-1, Sassuolo – Crotone 2-1, Chievo – AC Milan 1-3, Palermo – Torino 1-4. Az élcsoport: 1. Juventus 21 pont, 2. AS Roma 16 (19-10), 3. AC Milan 16 (15-11).

* Német Bundesliga, 7. forduló: Borussia Dortmund – Hertha BSC 1-1, Mönchengladbach – Hamburger SV 0-0, 1. FC Köln – Ingolstadt 2-1, Augsburg – Schalke 04 1-1, Hoffenheim – Freiburg 2-1, Eintracht Frankfurt – Bayern München 2-2, Werder Bremen – Bayer Leverkusen 2-1, Mainz – Darmstadt 2-1, Wolfsburg – RB Leipzig 0-1. Az élcsoport: 1. Bayern München 17 pont, 2. FC Köln 15 (12-4), 3. RB Leipzig 15 (12-5).

* Francia Ligue 1, 9. forduló: Toulouse – AS Monaco 3-1, Nice – Lyon 2-0, Nancy – Paris St. Germain 1-2, SC Bastia – Angers 1-2, Guingamp – Lille 1-0, Lorient – Nantes 1-2, Montpellier HSC – Caen 3-2, Stade Rennes – Bordeaux 1-1, St. Etienne – Dijon 1-1, Olympique Marseille – Metz 1-0. Az élcsoport: 1. Nice 23 pont, 2. Paris St. Germain 19 (19-7), 3. AS Monaco 19 (23-12).

Döntetlen az avatómeccsen

Az MTK ellenfele a Bajnokok Ligája-szereplő Sporting CP volt az avatómérkőzésen – azért éppen a liszaboni együttesre esett a választás, mert a kék-fehérek a portugál csapattal találkoztak az 1964-es KEK-döntőben. Ez volt az első alkalom, amikor magyar csapat európai kupadöntőben szerepelt. Az 52 évvel ezelőtti döntős párharc első felvonását még a brüsszeli Heysel Stadionban rendezték, a 3-3-as végeredmény miatt viszont megismételt találkozóra volt szükség, ezt aztán Antwerpenben Joao Morais szögletből szerzett góljával 1-0-ra megnyerték a portugálok.

Az új stadiont felavató találkozó annak a sípnak a jelére kezdődött meg, amellyel Leo Horn az „Évszázad mérkőzését”, a 6:3-as magyar sikerrel zárult angolok elleni összecsapást vezette a Wembley-ben. A legendás találkozón a stadion névadója, Hidegkuti Nándor mesterhármast szerzett. A jó iramú mérkőzésen az első nagy lehetőség a házigazda előtt adódott, ám a vezetést a Sporting szerezte meg a 23. percben Ronaldo Tavares találatával. A kék-fehérek a hajrában Kanta József büntetőgóljával egyenlítették, így 1-1-es állással vonulhattak pihenni a csapatok. A szünetben cserékkel felfrissített csapatok közül öt perc elteltével a vendégek Matheus Pereira révén találtak be büntetőből. A 4600 néző hangosan biztatta kedvenceit, akik a 76. percben újra egyenlítették, Poór Patrik pazar kapáslövésével. Az utolsó percekben több nagy lehetőség is adódott az MTK előtt a győzelem megszerzésére, ám nem tudott élni a kínáló helyzetekkel, így 2-2-es döntetlennel avatták fel az új stadiont a csapatok.

Bajnokok Ligája:

Tíz emberrel nyert a Juve

A labdarúgó Bajnokok Ligája csoportkörének harmadik fordulójában sikerült gólt szereznie a lengyel Legiának. Húsz perc alatt már kétfólos előnye volt a Realnak, s bár a Legia Varsó büntetőből szépített, a hazai együttes magabiztosan nyert. Nemanja Nikolic a 74. percben lépett pályára. A csoport másik mérkőzésén a Borussia Dortmund 2-1-re győzött a portugál Sporting vendégeként.

Az olasz bajnoki címvédő Juventus a második félidő elején került emberhátrányba Lyonban, húsz perccel később azonban Juan Cuadrado révén így is győzelmet és három pontot érő gólt szerzett. A BL-újonc angol Leicester City hazai pályán 1-0-ra verte a dán FC Koppenhágát, ezzel sorozatban harmadik csoportmeccsét is megnyerte, így vezet a G csoportot.

Eredmények:

* E csoport: CSZKA Moszkva (orosz) – AS Monaco (francia) 1-1 (1-0) / gólszerzők: Traore (34.), illetve Silva (87.); Bayer Leverkusen (német) – Tottenham Hotspur (angol) 0-0. Az állás: 1. Monaco 5 pont, 2. Tottenham Hotspur 4, 3. Bayer Leverkusen 3, 4. CSZKA Moszkva 2.

* F csoport: Real Madrid (spanyol) – Legia Varsó (lengyel) 5-1 (3-1) / gólszerzők: Bale (16.), Jodlowiec (20., öngól), Asensio (37.), Lucas (68.), Morata (84.), illetve Radovic (22., 11-esből); Sporting Lisszabon (portugál) – Borussia Dortmund (német) 1-2 (0-2) / gólszerzők: Cesar (67.), illetve Aubameyang (9.), Weigl (43.). Az állás: 1. Borussia Dortmund 7 pont (10-3), 2. Real Madrid 7 (9-4), 3. Sporting CP 3, 4. Legia Varsó 0.

* G csoport: FC Bruges (belga) – FC Porto (portugál) 1-2 (1-0) / gólszerzők: Vossen (12.), illetve Layun (68.), Silva (93., 11-esből); Leicester City (angol) – FC Koppenhága (dán) 1-0 (1-0) / gólszerző: Mahrez (40.). Az állás: 1. Leicester City 9 pont, 2. FC Koppenhága 4 (5-2), 3. FC Porto 4 (3-3), 4. Club Brugge 0.

* H csoport: Olympique Lyon (francia) – Juventus (olasz) 0-1 (0-0) / gólszerző: Cuadrado (76.), kiállítva: Lemina (54., Juventus); Dinamo Zágráb (horvát) – Sevilla (spanyol) 0-1 (0-1) / gólszerző: Nasri (37.). Az állás: 1. Juventus 7 pont (5-0), 2. Sevilla 7 (2-0), 3. Olympique Lyon 3, 4. Dinamo Zágráb 0.

Üzleteink:

- Kövesdomb, 1848. út 41-43 sz., a posta mögött
- Mini Intershop – a November 7. piacnál
- Mini Intershop – Tudor, 1918. December 1. út 175. sz.

Weboldal: www.intershopms.ro
Telefon: 0751-138-177

Kiszállítás hétfőtől péntekig 8-15 óra között. 50 lej felett a kiszállítás ingyenes!
Minden kedden és pénteken friss baromfi húst kapunk Magyarországról!
Legjobb árak a városban!

Friss egész csirkecomb 7,49 lej/kg, friss felső csirkecomb 7,95 lej/kg, friss alsó csirkecomb 7,95 lej/kg, friss farhátas csirkecomb 5,49 lej/kg, friss csontos csirkemell 11,95 lej/kg, friss csirkemáj 7,95 lej/kg, friss csirkeszárny csak 6,95 lej/kg, friss csirkefarhát 1,89 lej/kg.

Tipp:

Pampers Giant Pack pelenka különböző méretben csak 64,90 lej!
OHO morning school gabonapehely (250 g) 4,19 lej
Chumak ketchup (500 g, barbecue, édes és csípős) 3,49 lej
Maggi erőleves-/tyúkhúsleves kocka (66 g, 6 db) 3,49 lej
Top ropogós, sült hagyma-darabok (200 g) 3,69 lej
Kajja saláta lazaccal (44 g, mexikói, olaszos, magyaros, francia ízesítéssel) 6,95 lej
Kunsági búzafinomliszt (BL55, 1 kg) 1,59 lej
Torkos pástétom (100 g, kacs/liba/csirke/pulyka) 1,39 lej
Arnold lazac gombás/mustáros/paradicsomos szószban csak 6,95 lej
Szobi gyümölcszörp (0,7 l) 5,69 lej
Piroska zörp többféle ízben (0,7 l) 8,95 lej

Intershop, megéri nálunk vásárolni!

A MAGYAR ÜZLET

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

A képeken látható termékek csak szemléltető jellegűek.

Megjelent a Kobak könyvesboltján legújabb olvasói magazinja!

Kobak
Olvasói magazin
-kicsiknek, nagyoknak-

II. évfolyam/3. szám
2016 október
Ára: 1 lej

Írj könyvet velünk együtt!
Legújabb irodalmi pályázatunk felhívása

Kapható a Kobak és Irka könyvesboltján székelyeink:
Marosvásárhely, Régen, Parajd, Brassó, Gyergyószentmiklós

Legyen a TE írósd is olvasói magazinunk része!

A Siletina Impex Kft.
– Helyi Közszállítási Vállalat Rt. Társulás

– fő tevékenysége személyszállítás –
alkalmaz jegyeladókat.

Követelmények:

- XII. osztály elvégzését igazoló irat vagy érettségi diploma
- állandó marosvásárhelyi lakhely.

Az érdekeltek benyújthatják önéletrajzukat a cég Marosvásárhely, Béga utca 2. szám alatti titkárságán, hétfőtől péntekig 8–16 óra között, vagy elküldhetik a 0265/268-448-as faxszámra. Bővebb felvilágosítás a 0265/269-077-es telefonszámon. Csak a kiválasztott személyeket hívják állásinterjúra. A társulás fenntartja a jogot, hogy felmérje a jelentkezők hozzáértését.

BERNÁDY NAPOK XIX.
Marosvásárhely 2016. október 27. - 28.

Közös rendezés a Kézdivásárhelyi Könyvtárral és a Marosvásárhelyi Könyvtárral.

1909. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1919. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1940. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1944. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1945. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1946. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1947. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1948. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1949. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1950. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1951. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1952. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1953. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1954. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1955. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1956. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1957. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1958. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1959. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1960. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1961. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1962. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1963. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1964. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1965. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1966. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1967. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1968. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1969. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1970. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1971. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1972. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1973. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1974. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1975. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1976. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1977. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1978. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1979. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1980. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1981. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1982. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1983. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1984. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1985. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1986. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1987. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1988. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1989. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1990. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1991. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1992. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1993. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1994. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1995. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1996. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1997. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1998. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

1999. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2000. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2001. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2002. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2003. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2004. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2005. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2006. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2007. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2008. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2009. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2010. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2011. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2012. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2013. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2014. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2015. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

2016. - Bernády Miklós
A székelyek vezetője a szabadságért harcolt.

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

NÉPÚJSÁG KOSÁR
2+1
október

Értékük egyenként 100 lej, ebből kettőt a marosvásárhelyi, egyet a vidéki olvasók között sorsolunk ki.

Ha összegyűjtene 10 darabot a 2016 októberében hetente több alkalommal megjelenő pályázati szelvényekből, ezekkel olvasóink részt vehetnek a Népújság-kosár havi sorsolásán.

ADJON ESÉLYT A SZERENCSENEK!

A következő hónap 22-ig (postai bélyegző dátuma) küldheti vagy hozhatja be személyesen a kivágott és személyi adataival (név, lakcím, esetleg telefonszám) kitöltött 10 db összegyűjtött szelvényt a következő címre: Red. Népújság, 540015 Tg. Mureş, str. Dózsa Gy. nr. 9.

A borítékra kérjük ráírni: **NÉPÚJSÁG-KOSÁR**

A nyilvános sorsolásra 2016. november 23-án, szerdán 16 órakor kerül sor a Bernády Házban (Baross Gábor – Horea utca 6. szám).

OLVASSON ÉS PÁLYÁZZON!
Beküldési határidő: 2016. november 22.

A sorsoláson résztvevők között ezúttal is gazdára talál a HÜSEGTOMBOLA 100 lej értékben.

Próbáljon szerencsét!

8.

NÉPÚJSÁG KOSÁR
október

Üzleti sikereinek titka:
a jó **REKLÁM!**

Már megismerkedtél a Népújság reklámjával?

Páruş Mureş 88. LEJ / Marosvásárhely
Sovata 102. LEJ / Szovátán

r . a . d . i . o

Radix

Reghin 84.7. LEJ / Reghin
Sibiu 104.3. LEJ / Sibiu

Spălătorie și detailing auto
Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Kedvezőtlen időjárás miatt a buli a Cuba Ground-ban lesz megtartva Mihai Eminescu Művelődési Központ

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal

A város legnagyobb bulija!
AMALGAMIA
in Transylvania
Szombaton, 2016. október 22-én

LVNDSCAPE (Netherlands)

MAURICE WEST (Netherlands)

Justin oh (Seoul)

JOCHEN MILLER (Netherlands)

REALITYENGINE (New York)

Szombaton, 2016. október 22-én
a buli a Cuba Ground-ban lesz megtartva
22 órától reggelig
A belépés díjtalan